

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

3AM391 Regionální ekonomika v kultuře

Ing. Michal Straka

Katedra arts managementu, FPH VŠE v Praze

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- makroregiony

- ČR

- makroregion vyššího stupně

- národnostně / ekonomicky / politicky integrovaný

- makroregiony nižšího stupně

- méně integrovány

- sociokulturně

- zemské komunity

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Čechy
 - Praha
 - Středočeský region jako spádová oblast
- Morava
 - dominance Brna
- Slezsko
 - Ostrava
- přirozené makroregiony
 - determinované zpravidla přírodními celky (pohoří, řeky, krajinné oblasti, etc.)
 - Pošumaví / Krkonoše / Beskydsko / etc.
 - Polabský / Podunajský / Pooderský region

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- mezuregiony

- územní jednotky vázané na prostorové vazby obyvatelstva
 - přítomnost služeb / zaměstnání / migrace / etc.
- nižší integrace než u makroregionů
- mezuregionální centra
 - dominantní lokální metropole
 - I. řád _ Plzeň / Brno
 - II. řád _ Ostrava / Liberec / Zlín / České Budějovice / Karlovy Vary / etc.

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- mikroregiony

- uzavřené intenzivní regionální procesy

- místo výkonu zaměstnání / základní služby / lokální centra / etc.

- komunitní participace

- sociální vazby

- dominantní je vazba bydliště – pracoviště – služby

- ~90% území ČR

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- mikroregiony _ dobrovolné svazky obcí
 - lokální úroveň
 - spojena s participací
 - lokální vztahy
 - zánik malých obcí
 - společná vyšší šance na prosazení rozsáhlejších projektů
 - kooperace
- typické pro Francii
 - v ČR stále častěji

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- regionální metropole

- metropolitní region

- v ČR pouze Praha

- centrum / spádový region

- mezinárodní parametry

- I. řádu _ Brno / Plzeň

- Plzeň aspiruje na metropoli

- II. řádu _ Ostrava / Liberec / Zlín / České Budějovice / Karlovy Vary / etc.

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- venkovský prostor

- v ČR není vymezen _ hranice 3000 obyvatel

- metodologie regionálního rozvoje _ do 2000 obyvatel _ přítomnost ryze venkovského charakteru

- dle EU _ do 100 obyvatel / m² v rámci regionu soudržnosti

- v ČR problematické vzhledem k centrům _ Moravskoslezský kraj – Ostrava

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- charakteristiky venkovského prostoru v ČR
 - hustá síť dopravních komunikací
 - příliš -> zaostalá
 - relativně vyvážená struktura městských sídel
 - převážně industriální charakter
 - nedostatečný přístup k vysoké úrovni služeb
 - pokles zaměstnaných
 - nedostatek finančních prostředků
- vysoký potenciál
 - produkční
 - kulturní
 - atraktivita venkovského prostoru

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- struktura osídlení ČR

- vysoká hustota sídel

- až 75% obyvatelstva žije v městech

- Podprůměr EU

- nadprůměrná osídlenost v rámci ČR

- Praha / Karlovarský / Ústecký / Liberecký / Moravskoslezský kraj

- nadprůměrná hustota obyvatelstva v rámci ČR

- Ústecký / Liberecký / Moravskoslezský kraj

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- budoucnost?
 - pokles obyvatelstva v bývalých průmyslových aglomeracích
 - posun osídlení k vznikající infrastruktuře
 - koncentrace obyvatel v blízkosti center
- možná stabilizace venkovského prostoru
 - využití potenciálu

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- faktory ovlivňující tempo změn
 - bytová výstavba
 - budování infrastruktury
 - změny na trhu práce
- úbytek obyvatelstva
 - růstové tendence
 - Praha
 - západočeské pohraničí
 - pokles obyvatel
 - Ostrava
 - Severní Čechy
 - hranice s Polskem

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- urbanizační proces ČR _ vývoj
 - tradičně relativně nižší míra koncentrace obyvatel do velkoměst
 - v minulosti aglomerace spojená s průmyslem
 - Ostravsko
 - Krušné hory
 - středočeská oblast
 - Praha
 - v minulosti přejímala kapitál
 - v současnosti saturovaná
 - expanse do středočeského kraje
- sídelní struktury _ 15 000 sídel
- zaostalá infrastruktura

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- faktory regionální diferenciacce v ČR
 - po roce 1989
 - ochlazení bytové politiky
 - větší vzdálenost zaměstnání
 - pokles průmyslu
 - těžký průmysl
 - textil
 - rozvoj podnikání
 - rozvoj terciálního sektoru
 - vypořádávání se s
 - poškozeným životním prostředím
 - přerušným vývojem
 - úbytkem intelektualit

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- faktory regionálního rozvoje
 - přírodní zdroje / životní prostředí
 - dlouhodobé
 - hmotné faktory
 - infrastruktura
 - kvalita
 - produkční potenciál
 - dostupnost
 - lidské zdroje
 - nehmotné faktory
 - inovace
 - difúze
- schopnost vnímat struktury _ vzájemná působení

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- regionální struktura ČR optikou Evropské unie
 - NUTS I _ ČR
 - NUTS II _ regiony soudržnosti _ 8 _ Praha / Střední Čechy / Jihozápad / Severozápad / Severovýchod / Jihovýchod / Střední Morava / Moravskoslezsko
 - NUTS III _ kraje _ 14 _ Praha / Středočeský / Jihočeský / Plzeňský / Karlovarský / Ústecký / Liberecký / Královehradecký / Pardubický / Vysočina / Jihomoravský / Moravskoslezský / Olomoucký / Zlínský
 - NUTS IV _ okresy _ 77
 - NUTSV _ obce _ 6259
 - EU preferuje NUTS II _ ~ 70% prostředků

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- demografický vývoj ČR
 - po roce 1994 snížení porodnosti _ úbytek obyvatelstva
 - přes nástup silných ročníků
 - oddalování sňatků
 - zvyšuje se počet produktivních lidí
 - stárnutí obyvatelstva
 - Praha / Jihomoravský kraj
 - rovnoměrná struktura
 - Karlovarský / Ústecký / Liberecký kraj
- ČR vs. EU
 - věk 0-14 _ ČR 13% _ EU 17%
 - věk 15-64 _ ČR 67% _ EU 67%
 - věk 65+ _ ČR 13,5% _ EU 15,3%

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- trend demografického vývoje
 - stárnutí populace
 - nárůst jednočlenných domácností
 - pokles počtu dětí v rodině
 - odklad prvorodičovství
- přítomné plošně
 - více ve velkých městech a malých obcích
 - na venkově odchod do větších měst
 - dříve populační potenciál
 - méně v obcích do 10 000 obyvatel

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- vývoj migrace po roce 1989
 - pokles mobility
 - nejprve desuburbanizace
 - do ~ poloviny 90- let
 - posléze suburbanizace
 - přelom tisícletí
- zahraniční migrace
 - zpomalení počtu obyvatel ČR
 - regionálně selektivní
 - Ukrajina / Vietnam / Slovensko / Rusko / Čína

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- administrativní členění ČR
 - před rokem 1989
 - vykořeňování obyvatelstva
 - centrální plán
 - rozsáhlé stavby
 - ztráta identity
 - soustava střediskových obcí
 - Po roce 1989
 - zrušení krajů
 - vyšší pravomoci na okresní úrovni
 - rozvoj municipální úrovně

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- 90. léta
 - zákon č. 337/1997 Sb. vymezil kraje dle zákona, účinnost od roku 2000
- 2000 _ volby do krajských zastupitelstev
 - 128/2000 Sb. zákon o obcích
 - 129/2000 Sb. zákon o krajích
 - 298/2000 Sb. zákon o podpoře regionálního rozvoje
- 2003 _ decentralizace správy
 - politika _ ČSSD vs ODS

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- regiony z hlediska HDP

- překročení průměru ČR

- Praha / Středočeský kraj

- průměr odpovídající ČR

- vyšší

- Vysočina / Královéhradecký kraj

- totožný

- Jihočeský / Jihomoravský kraj

- nižší

- Plzeňský / Liberecký / Pardubický / Olomoucký / Moravskoslezský kraj

- průměr nižší ČR

- Karlovarský / Ústecký / Zlínský kraj

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- problémový region

- hlavní typy

- nedostatečná přítomnost přírodních zdrojů
- nedostatečné využití vlastních zdrojů
- stagnující odvětví

- příčiny jsou zpravidla historické v širších souvislostech

- aktuální problematika ČR je v nedostatečném využití vlastních zdrojů
 - neschopnost přizpůsobit se změnám paradigmat

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji
 - vytěžené
 - pozůstatek původního průmyslu
 - přetrvávající charakter obyvatelstva
 - špatné podmínky pro jiné průmysly
 - zemědělství / lesnictví / etc.
- aktuálně odlehlé oblasti

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů
 - nedostatek dynamiky
 - nedostatek kapitálu
 - finanční
 - lidský
 - kulturní
- jsou schopné profitovat z vývoje sousedních regionů

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími
 - po určité údobí zažily rozvoj
 - nedostatek dynamiky
- vysoká míra nezaměstnanosti
- klesající ekonomická výkonnost
 - relativně malá ekonomická aktivita
- odliv obyvatelstva
- zastaralá infrastruktura

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- rozdělení regionů dle socioekonomické úrovně _ Wokoun
 - hospodářská výkonnost
 - dlouhodobý socioekonomický vývoj
 - míra koncentrace aktivit
 - geografická poloha
- regiony
 - rychle se rozvíjející _ Praha
 - rozvíjející se _ Středočeský / Plzeňský / Jihomoravský kraj
 - s nízkou dynamikou růstu _ Jihočeský / Královéhradecký / Pardubický / Zlínský / Liberecký kraj
 - zaostávající _ Vysočina / Karlovarský kraj
 - v poklesu _ Olomoucký, Moravskoslezský / Ústecký kraj

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- modelové regiony pro hodnocení regionálních disparit v ČR
 - ekonomicky dlouhodobě zaostávající region
 - region poznamenaný průmyslovým úpadkem či recesí
 - venkovský region
 - ekonomicky výkonný region
 - region s všestrannými podmínkami pro život
 - region s vysoce rozvinutými sociálními službami
 - vysoce inovující region

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- typologie regionů _ MMR

- Strategie regionálního rozvoje 07/13

- zohledněna

- hospodářská výkonnost regionů

- dlouhodobý socioekonomický vývoj a míra koncentrace aktivit

- geografická poloha

- rostoucí / stagnující / zaostávající nebo jinak problémové regiony

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- rostoucí regiony
 - Praha
 - nejdynamičtěji se rozvíjející region
 - významný článek v hierarchii středoevropských metropolí
 - nadnárodní funkce
 - Středočeský kraj
 - významný potenciál daný Prahou
 - Plzeňský kraj
 - tvorba nových pracovních míst
 - rozvoj podniků
 - Jihomoravský kraj
 - brněnská aglomerace

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- stagnující regiony
 - Jihočeský / Královéhradecký / Pardubický / Vysočina / Zlínský / Liberecký kraj
 - dobré výsledky aglomerace měst
 - přesto pod průměrem v dalších ohledech
 - nedostatečná dopravní infrastruktura
 - existence periferií
 - Vysočina
 - nepříznivé přírodní podmínky
 - útlum zemědělské produkce
 - bez průmyslové tradice
 - nevyužitý potenciál cestovního ruchu

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- zaostávající nebo jinak problémové regiony
 - Karlovarský kraj
 - odlehlost
 - nedostatečná dopravní infrastruktura
 - podprůměrná vzdělanost
 - pozůstatky průmyslové výroby
 - Moravskoslezský / Ústecký kraj
 - problémy s útlumem průmyslu
 - vysoká nezaměstnanost
 - patologické sociální jevy
 - odchod pracovní síly
 - Olomoucký kraj
 - vnitřní heterogenita
 - periferie na severu
 - nedostatečné využití měst
 - orientace na zemědělství

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Strategie regionálního rozvoje 14/20

- porovnávání rozvojových znaků obcí ve vazbě na podmínky osídlení a prostorovou strukturu sociálně ekonomických jevů
 - stanovení průměrů ČR
- pozitivní rozvojové znaky
 - předpoklad relativně příznivého vývoje
 - populace / ekonomika / sociální / stavební
 - sociálně ekonomická struktura obyvatelstva
 - polohový potenciál
 - dynamičtější rozvoj než jiné

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- protiklad _ negativní znaky
- průměrný nebo nevyrovnaný stav
 - kolísání indikátorů
- identifikace rozvojových znaků
 - sociálně-ekonomický potenciál
 - koncentrace osídlení
 - míra registrované nezaměstnanosti
 - počet podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel
 - roční daňové příjmy na 1 obyvatele v Kč

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- polohový potenciál jednotky
 - vztažený k centrům osídlení a hlavním dopravním cestám
 - dopravní možnosti
 - čas nutně strávený na cestách
- dynamika vývoje jednotky v určitém aktuálním období
 - index vývoje počtu obyvatel v období 2001–2011
 - přírůstek/úbytek míry registrované nezaměstnanosti v období 2001–2010
 - index vývoje počtu podnikatelských subjektů v období 2001–2010
 - počet dokončených bytů v období 2001–2011 na 100 obyvatel

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- základní typy z hlediska rozvojových znaků
 - rozvojová území
 - stabilizovaná území
 - periferní území
- v kombinaci s hustotou zalidnění a počtem obyvatel další rozdělení na
 - urbanizované oblasti
 - venkov

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- rozvojová území

- metropolitní oblasti

- oblasti s koncentrací nad 300 tis. obyvatel
 - největší města ČR _ Praha / Brno / Ostrava / Plzeň
 - koncentrace nejvyšších funkcí
 - intenzivní suburbanizace
 - Praha ovlivňuje podstatné území ČR
 - ostatní města pouze příslušné části

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- z hlediska koncentrace obyvatel lze přiřadit i
 - aglomeraci Ústecko – Chomutovskou / Hradecko Pardubickou
 - problémy z průmyslové těžby a průmyslu
 - poškozené životní prostředí
 - strukturální změny
 - nezaměstnanost
 - přesto významné

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- sídelní aglomerace
 - území s koncentrací 100 000 – 300 000 obyvatel
 - aglomerace s jádry v krajských městech
 - města jako zázemí
 - rozdíly mezi aglomeracemi a městy
 - nerovnoměrný vývoj
- regionální centra a jejich zázemí
 - území s koncentrací 25 000 – 100 000 obyvatel
 - regionální hospodářská střediska a jejich zázemí
 - vyšší počet
 - obyvatel
 - podnikatelů

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- stabilizovaná území
 - území ČR mimo aglomerace a jejich zázemí
 - nejde o periferie
 - mikroregionální centra
 - omezený regionální význam
 - bez negativních socioekonomických charakteristik
 - nejsou socioekonomickým hybatelem

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- periferní území
 - geograficky odlehlá území
 - horské / příhraniční oblasti
 - vnitřní periferie
 - dlouhodobá kumulace problémů
 - nedostatečná vybavenost
 - špatná dopravní infrastruktura
 - vysoká nezaměstnanost
- většina obyvatel pracuje mimo území
- vylidňování

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- charakteristiky krajů

- Praha

- jediná metropole mezinárodního významu
- výrazná suburbanizace
 - do středočeského kraje
- migrace osob
- saturace
- rozvoj
- problémy s bytovou výstavbou
- životní prostředí
- nedostatečně kvalitní dopravní infrastruktura
- potřeba regulovat

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Středočeský kraj
 - nejméně lidnatý
 - výhodná poloha _ blízkost Prahy
 - hustá dopravní síť
 - špatný stav silniční sítě
 - expanze výstavby
 - nedostatek bydlení
 - potenciál pro komerční plochy
 - zadluženost obcí
 - jednostranná orientace regionu
 - životní prostředí
 - zejména západ Prahy
 - Berounka / Vltava / Sázava
 - historie / kultura
 - profitování z blízkosti Prahy

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Jihočeský kraj
 - HDP ~ 90% průměru ČR
 - rozvinuté zemědělství / lesnictví / rybolov
 - zpracovatelský průmysl
 - destabilizovaný
 - nedostatek technických pracovníků
 - nevyvážená vzdělanost
 - nedokončená dopravní infrastruktura
 - zejména napojení na mezinárodní síť
 - vysoká kvalita životního prostředí
 - Šumava
 - historie / kultura
 - cestovní ruch
 - nevyužitý potenciál

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Plzeňský kraj
 - nízká míra nezaměstnanosti
 - průmysl
 - zpracující _ sklo / strojírenství / dřevozpracující / potravinářský
 - dopravní infrastruktura
 - dobrý stav silniční sítě
 - omezená železniční síť
 - propojenost se západními zeměmi
 - nedostatečná v případě venkova a příhraničních oblastí
 - životní prostředí
 - v okolí Plzně poškozeno
 - dostatek prostoru pro výstavbu
 - historie / kultura
 - nevyužitý potenciál
 - nedostatečný marketing

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Karlovarský kraj

- vylidnění venkovského prostoru
- významně zastoupeno lázeňství
 - nevyužitý potenciál
 - útlum v 20. století
 - stáčírny minerálních vod
- průmyslové parky
 - automobilový průmysl
- životní prostředí
 - ~44 % lesy
 - poničeno průmyslovou těžbou
 - horské oblasti mají potenciál pro cestovní ruch

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Ústecký kraj
 - nejvíce obyvatel v produktivním věku
 - nejnižší stupeň vzdělání
 - největší míra nezaměstnanosti
 - dostatek levné pracovní síly
 - odliv intelektuality
 - průmysl
 - těžký / těžba
 - životní prostředí
 - nejvíce poškozené v ČR
 - historie / kultura
 - lázeňství

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Liberecký kraj
 - HDP ~82% průměru ČR
 - ~ 8% nezaměstnanost
 - rostoucí počet příjemců dávek
 - nedostatečné znalosti
 - zadluženost obcí
 - nevyužité nemovitosti
 - špatná komunikace s občany
 - rozvoj malého a středního podnikání
 - zahraniční investice do tradičních odvětví
 - sklo / bižuterie / plasty / strojírenství
 - hustá železniční síť
 - životní prostředí
 - ~ 60 % tvoří CHKO
 - historie / kultura
 - špatný stav památek
 - izolovanost ekonomické / sociální / environmentální otázky
 - nedostateční cestovní ruch

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Královéhradecký kraj
 - HDP ~ mírně pod průměrem ČR
 - rozvoj malých a středních podniků
 - zpracovatelský průmysl
 - zadluženost podniků
 - pomalý růst produktivity práce
 - nízká nezaměstnanost
 - dopravní infrastruktura
 - špatné napojení na evropskou dopravní síť
 - životní prostředí
 - relativně v pořádku
 - zlepšuje se
 - ohrožení automobilovým průmyslem
 - historie / kultura
 - vybudovaná turistická infrastruktura

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Pardubický kraj
 - nízké HDP
 - nízké mzdy
 - výhodná poloha
 - průmyslová tradice
 - strojírenství / zpracovatelství / chemie / elektrotechnika / stavebnictví
 - vysoký počet malých a středních podniků
 - rozvoj vědy
 - chybí kvalifikovaní pracovníci
 - dopravní infrastruktura
 - železniční koridor
 - Labe _ splavnění do Pardubic
 - letiště
 - historie / kultura
 - spjata se zemědělstvím
 - rozvoj agroturistiky
 - životní prostředí
 - poškození místně
 - závislost na zemědělství
 - úbytek trvalých obyvatel z nejhodnotnějších oblastí

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Vysočina

- HDP ~ 80% průměru ČR
 - nízká úroveň mezd
 - relativně malá přítomnost podnikatelských subjektů
- zemědělství / potravinářský / dřevozpracující / gumárenský / kovo / elektro / etc. průmysl
- výhodná poloha
- dopravní infrastruktura
 - přítomnost významných silničních / železničních cest
 - D1
 - profitování Praha / Brno
- nedostatek investic
 - zejména zahraničních
- životní prostředí
 - relativně nepoškozené
- historie / kultura
 - nevyužitý potenciál

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Jihomoravský kraj
 - ~ 10% HDP ČR
 - spádové centrum Brno
 - ~50% zaměstnaných
 - zpracovatelský průmysl / zemědělství
 - vinařství
 - vysoká úroveň školství
 - dopravní infrastruktura
 - velmi dobrá
 - chybí dostatečné propojení směr Rakousko
 - životní prostředí
 - velmi dobré
 - historie / kultura
 - vinařská turistika
 - památky
 - v rozvoji

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Olomoucký kraj
 - ~5% HDP ČR
 - v roce 2018 růst
 - zpracovatelský / strojírenský / kovodělný / elektro / etc. průmysl
 - rozsáhlé zemědělské plochy
 - zemědělství upadá
 - dopravní infrastruktura
 - kvalitní železniční síť
 - nedokončené napojení silniční sítě
 - životní prostředí
 - členitost
 - Jeseníky
 - přírodní památky
 - historie / kultura
 - významné památky
 - nedostatečně využitý potenciál

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Moravskoslezský kraj
 - HDP lehce pod průměrem ČR
 - těžařský a vázaný průmysl
 - Ostravsko-karvinská pánev
 - útlum _ růst nezaměstnanosti
 - dopravní infrastruktura
 - hustá síť silnic
 - mezinárodní železniční koridory
 - letiště Ostrava
 - životní prostředí
 - více než 50% zemědělská půda
 - 35% lesy
 - Beskydy / Jeseníky
 - vysoká pozornost vzhledem k utichající těžbě

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- Zlínský kraj
 - HDP mírně nad průměrem ČR
 - nezaměstnanost ~ 10%
 - vysoký podíl malých podniků
 - dopravní infrastruktura
 - absence páteřní rychlostní sítě
 - neefektivní hromadná doprava
 - populace venkovského typu
 - absence měst 100 000 obyvatel a více
 - vysoký počet osob v předproduktivním věku
 - gumárenský / dřevozpracující / kožedělný / chemický průmysl
 - síť vzdělávacích zařízení
 - odliv kvalifikovaných sil
 - životní prostředí
 - relativně v dobrém stavu
 - historie / kultura
 - podceňování významu turismu pro rozvoj podnikání

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- ČR jako region _ SWOT _ SRR 14/20
 - Silné stránky
 - růst HDP
 - rozvoj vědecké a inovační infrastruktury
 - růst podílu technologických oborů na tržbách
 - zahraniční investice
 - růst počtu ekonomických subjektů
 - vybavenost internetem
 - difúze ekonomické vybavenosti z měst
 - hustá dopravní síť
 - rozvoj bezmotorové dopravy
 - atraktivita ČR

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- rozvojová role malých a středních měst
 - rozvoj svazků obcí
- růst počtu obyvatel
 - i na venkově
- zvyšování vzdělanosti
- nízká míra chudoby
- pokrytí zdravotnickými zařízeními

- zvyšující se podíl výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů energie
 - zlepšení v oblasti čištění odpadních vod

- rostoucí produktivita práce v zemědělství

- postupné zkvalitňování výkonu veřejné

- intenzivní meziobecní spolupráce při rozvoji území

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- slabé stránky

- zvyšující se mezikrajské rozdíly v HDP na obyvatele
- nedokončená silniční síť páteřních komunikací
- problematická dopravní dostupnost vnitřních periferií
- superdominance Prahy v převážné většině rozvojových ukazatelů
- vysoká energetická náročnost zpracovatelského průmyslu
- velké rozdíly ve výdajích na vědu a výzkum
- absence kvalitních železničních tratí
- velké rozdíly v návštěvnosti jednotlivých krajů _ Olomoucký / Pardubický / Ústecký / Vysočina kraj
- nedostatečná síť cyklostezek

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- velké množství malých sídel
- výrazný úbytek obyvatel v periferních horských oblastech
- slabá spolupráce krajů při řešení problémů vnitřních periferií
- nižší vzdělanostní úroveň v Karlovarském a Ústeckém kraji
- stárnutí obyvatelstva
- negativní projevy suburbanizace
- zvýšení míry nezaměstnanosti v téměř všech krajích ČR
- extrémní zvýšení počtu registrovaných uchazečů na volné pracovní místo ve většině krajů
- malá účinnost nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti
- nesoulad mezi nabídkou a poptávkou kvalifikací a strukturou absolventů
- snižující se úroveň kvality školství a jeho absolventů

- výrazné zpomalení bytové výstavby ve všech krajích
- chybějící kapacity mateřských škol a nenaplněné kapacity některých středních škol
- nerovnoměrná dostupnost zdravotní a sociální péče ve většině krajů
- neuspokojivý stav zařízení v oblasti školství, zdravotnictví a sociálních služeb a památkových objektů
 - snížení návštěvnosti památkových objektů

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- neuspokojivý stav vybraných složek životního prostředí
 - změna rázu příměstských a městských krajín výstavbou komerčních zón a residenčních čtvrtí
 - omezování prostupnosti krajiny, fragmentace krajiny
 - nevhodné zábory zemědělské půdy pro výstavbu
 - zvyšující se podíl obyvatel ohrožených zvýšenou hlukovou zátěží
 - častější výskyt povodňových stavů
-
- nízká úroveň horizontální koordinace výkonu státní správy
 - nedostatečná komunikace a koordinace státní správy se samosprávou
 - nepřehledný výkon veřejné správy
 - nedostatečný legislativní rámec strategického plánování
 - slabý koncepční přístup k řízení regionálního rozvoje

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- příležitosti

- fungování ekonomik jednotlivých regionů opírající se o své komparativní výhody
- propojování a dobudování mezinárodních silničních komunikací
- budování kvalitních železničních tratí umožňujících časově konkurenceschopné spojení
- přesun nízkonákladových leteckých dopravců s k regionálním letištím
- zkvalitňování infrastruktury a služeb cestovního ruchu včetně zachycení aktuálních trendů

- efektivnější využití dotační podpory v rámci Evropské unie
- rozvoj flexibilních forem zaměstnávání a odměňování
- zefektivnění politik a nástrojů ke snižování počtu sociálně vyloučených obyvatel či obyvatel ohrožených sociálním vyloučením
- využití poptávky narůstající skupiny seniorů

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- propojování zdravotní a sociální péče
- rozvoj terénních služeb
- optimalizace struktury škol v návaznosti na demografické změny
- další rozvoj a podpora aktivit cestovního ruchu na obou stranách hranice ČR a sousedních států

- využití pozitivních dopadů klimatických změn
- přijetí nového zákona o ochraně ovzduší
- spolupráce s Polskou republikou na společném postupu ke zlepšení kvality ovzduší
- na sektoru životního prostředí

- zvýšení kvality strategického plánování a řízení ve veřejné správě
- nové informační a komunikační technologie
- novelizace nastavení Společné zemědělské politiky EU v souladu s potřebami českého agrárního sektoru zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje
- zavádění prověřených standardů v oblasti zvyšování kvality lidských zdrojů ve veřejné správě

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- ohrožení
 - pokračování ekonomické recese
 - rozpad evropské měnové unie
 - tlak mimoevropských trhů
 - rostoucí produktivita v okolních státech
 - výstavba vysokorychlostních tratí mezi Berlínem a Vídní mimo území ČR
 - neprovázanost evropské, státní a regionální podpory cestovního ruchu
 - nedocenění významu legislativního rámce pro další rozvoj cestovního ruchu
 - ztráta konkurenceschopnosti ČR jako destinace cestovního ruchu
- nastavení regionální politiky EU neodpovídající specifickým potřebám ČR
- nekoordinované a skokové zahraniční vlny migrace
- celkové stárnutí evropské populace vedoucí ke ztrátě evropské konkurenceschopnosti

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- snižování kvality vysokoškolského vzdělávání
- rostoucí tlak na zdravotní péči a sociální služby v důsledku pokračujícího stárnutí obyvatel
- zvyšující se riziko zahraničních mimořádných událostí i s možným dopadem na ČR
- negativní dopady klimatických změn
- politická nestabilita způsobená vnějšími neovlivnitelnými faktory
- nesystémové legislativní změny
- krize politického systému

Problémové regiony – klíčový předmět zájmu regionální politiky

- literatura / zdroje

WOKOUN, R. et al. Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha : Linde, 2008.

Strategie regionálního rozvoje 2007 – 2013

Strategie regionálního rozvoje 2014 – 2020

Český statistický úřad, dostupné na www.czso.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

